

51. møde

Onsdag den 5. februar 2003 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.

(Spørgetiden)

2) Første behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Bedre indskoling og styrkelse af fagligheden i folkeskolens undervisning).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 22/1 2003).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 148:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. og lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen. (Undervisning i udlandet).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 29/1 2003).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 147:

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler (frie kostskoler), lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforbedrende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Forenkling af bestemmelser om tilskud, elevstøtte og vedtægter).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 29/1 2003).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Medlemmer af Folketinget Anne Baastrup (SF), Margrete Auken (SF) og Aage Frandsen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til volds ofre.

(Beslutningsforslag nr. B 84).

Medlemmer af Folketinget Anne Baastrup (SF), Aage Frandsen (SF), Kamal Qureshi (SF) og Ole Sohn (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om midlertidigt stop for hjemsendelse af afviste asylsøgere fra Irak.

(Beslutningsforslag nr. B 85).

Medlemmer af Folketinget Tove Videbæk (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Mogens Nørgård Pedersen (KRF) og Jann Sjørnsen (KRF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til socialministeren og indenrigs- og sundhedsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om den danske alkoholkultur – især børns og unges alkoholforbrug – med udgangspunkt i markedsføring, køb og salg, udskænkning, forældres og skolars ansvar med mere?«

(Forespørgsel nr. F 41).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 1749

1) Til udenrigsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil udenrigsministeren oplyse Folketinget om, hvem der tog initiativ til den meget omtalte annonce i The Times, som flere europæiske statsledere – herunder Danmarks statsminister – underskrev, og om alle EU-statsledere blev spurgt, om de ville medvirke?«

Villy Søvndal (SF):

Det drejer sig om det famøse brev, som otte regeringschefer fra Europa bragte i The Times og herhjemme i Berlingske Tidende den 30. januar.

Man giver en uforbeholden støtte til USA i brevet, og sådan bliver det også opfattet. Det vækker stor begejstring i Washington, som har været bekymret over både den store folkelige modstand, der er i hovedparten af de europæiske lande imod en krig, og over Tyskland og Frankrig, hvor begge regeringschefer har advaret meget mod en krig og i stedet har talt for besindighed og for, at våbeninspektørerne skulle have lov at afslutte deres arbejde, osv., osv.

I den sammenhæng kommer brevet jo som en bombe under de fælleseuropæiske anstrengelser for at skabe en fælles europæisk udenrigspolitik. Det fremstår helt uforståeligt, at den danske regering med dette initiativ fuldstændig sprænger forsøgene på en europæisk enhedspolitik i stumper og stykker. Derfor spørgsmålet til udenrigsministeren.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt svare på det spørgsmål, der er blevet stillet, men det er ikke det, jeg nu har hørt.

Det spørgsmål, der er stillet, er, om jeg vil oplyse Folketinget om, hvem der tog initiativet til den meget omtalte annonce i The Times, som flere europæiske statsledere – herunder Danmarks statsminister – underskrev, og om alle EU-statsledere blev spurgt, om de ville medvirke. Det er spørgsmålene. Vi kan altid vende tilbage til de andre ting, men lad mig først svare på spørgsmålene.

Jeg går ud fra, at spørgeren henviser til den artikel og ikke annonce, der blev offentliggjort i en række udenlandske og danske aviser den 30. januar. Den blev som nævnt af hr. Villy Søvndal underskrevet af syv regeringschefer og en statschef, nemlig Tjekkiets præsident Havel, og efterfølgende har Slovakiets premierminister også tilsluttet sig budskabet.

Henvendelsen til Danmark kom fra Storbritannien med angivelse af, at der var tale om et forslag fra den spanske premierminister Aznar López. Flere europæiske regeringsledere tilsluttede sig som bekendt initiativet, men teksten har ikke fra initiativtagerens side været forelagt alle EU's regeringschefer. Det er jo netop et brev fra både EU-lande og NATO-lande, store såvel som små, og jeg kan i øvrigt oplyse, at man fra dansk side bidrog til udformningen af budskabet med formuleringer, som sikrede fuld overensstem-

melse med EU's holdning, og som understregede FN-forankringen.

Det er ikke rigtigt, at der er tale om en uforbeholden støtte til USA. Det er en uforbeholden støtte til FN. Der står:

»Vi er alle bundet af sikkerhedsrådsresolution 1441, som blev vedtaget med enstemmighed. Vi europæere har siden gentaget vor støtte til resolution 1441, vort ønske om at fortsætte i FN-sporet og vor opbakning til FN's Sikkerhedsråd i forbindelse med NATO-topmødet i Prag og Det Europæiske Råd i København.«

Det vil sige, at teksten ligger totalt i forlængelse af Det Europæiske Råds erklæring af 13. december 2002, som hr. Schröder også var med til at underskrive, og dermed også helt i forlængelse af udenrigsministrenes udtalelse, som kom om mandagen, altså før den 30. januar. Teksten slutter også således:

»Vi er overbevist om, at Sikkerhedsrådet vil leve op til sit ansvar.«

Jeg synes ikke, hr. Villy Søvndal har ret i sin forvriddning af det som en støtte til USA. Det er en uforbeholden støtte til FN, og den ligger dermed også fuldstændig på det spor, udenrigsministrene i EU har fulgt siden sidste sommer.

Villy Søvndal (SF):

Nu er det jo ikke så lang tid siden, udenrigsministeren selv var formand for Det Europæiske Råd, og jeg vil stille det teoretiske spørgsmål: Hvordan ville udenrigsministeren som formand for rådet have opfattet det, hvis otte lande pludselig havde taget et udenrigspolitisk initiativ om det varmeste udenrigspolitiske emne overhovedet uden at kontakte formandslandet?

Kl. 13.05

Jeg forstår på udenrigsministerens svar, og det vil jeg godt have bekræftet, at Grækenland som formandsland ikke blev spurgt, end ikke blev orienteret om dette initiativ. Ville udenrigsministeren virkelig have syntes, det er i orden, at det mest brændende storpolitiske spørgsmål bliver håndteret på en sådan måde, at man udvælger de lande, man formoder er de mest positivt stemte over for den amerikanske linje i spørgsmålet og fuldstændig undlader at henvende sig til lande, hvor der må formodes at være en ganske betydelig skepsis?

Så er det jo ikke rigtigt, når udenrigsministeren siger, at det ikke var en støtte til USA. Der var jubel i Washington, Bush var glædeligt overrasket og begejstret over viljen til at stille sig fuldstændig på den amerikanske linje. Jeg tror,

det kun er den danske udenrigsminister og den danske regering, der ikke opfatter det sådan. For resten af verden står det som et carte blanche til USA, der siger: Vi står bag jer, uanset hvad der så kommer til at ske.

Når udenrigsministeren siger, at det kom i direkte forlængelse af EU-udenrigsministermødet forrige mandag, er det jo heller ikke rigtigt. Pointen fra udenrigsministermødet forrige mandag er, at man understreger behovet for våbeninspektørerne, men erklæringen fra statslederne forholder sig lige præcis ikke til det kildne spørgsmål: Skal våbeninspektionen have lov til at afslutte sit arbejde, eller betyder brevet fra de otte, at man giver USA ret til at kortslutte våbeninspektionen, hvis USA vælger at gøre det, f.eks. efter Powells fremlæggelse i Sikkerhedsrådet nu i dag?

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Først til det første spørgsmål: Hvordan ville jeg selv have reageret, hvis nogle havde lavet en skrivelse, uden at jeg var orienteret om det, i den periode, jeg var formand for Udenrigsministerrådet? Jeg var udsat for, at nogle udtalte sig anderledes, end vi havde vedtaget, men jeg valgte den fornuftige approach, fremgangsmåde, at jeg sørgede for at fastholde EU-enigheden, og det blev gjort under hele formandsperioden.

Men jeg erindrer ikke, at jeg blev ringet op af kansler Schröder, da han pludselig meddelte, at Tyskland under ingen omstændigheder ville være med. Det skete faktisk lige efter, at vi udenrigsministre havde lavet en fælles politik, som sagde: Våbeninspektørerne skal støttes, beslutninger skal træffes gennem FN's Sikkerhedsråd, og Saddam Hussein skal afvæbnes for masseødelæggelsesvåben. Den linje blev fastholdt under hele vores formandskabsperiode, og det er den fælles linje. Uanset hvad kansler Schröder sagde rundt omkring, blev det altid rettet ind til, at Tyskland kunne tilslutte sig denne linje, som altså har været linjen hele tiden, og som blev bekræftet af udenrigsministrene her i januar under det græske formandskab.

Det er også den linje, der fastholdes i denne artikel, hvor der bl.a. står, at vi bør alle være bekymrede, og at resolution 1441 er Saddam Husseins sidste chance for at lade sig afvæbne med fredelige midler. Det er altså en tilslutning til 1441, som omtaler våbeninspektørerne, og man behøver jo ikke gentage det, der står i teksten. Våbeninspektørerne er med i 1441.

At USA er glade, skyldes selvfølgelig, at vi siger, at dette her skal Sikkerhedsrådet tage alvorligt, og at det er Sikkerhedsrådet, som har forpligtelse til at sørge for, at de beslutninger, der er truffet om Saddam Hussein siden 1991, også bliver respekteret af Saddam Hussein. Det er den tilslutning, vi giver, og så markerer vi selvfølgelig i teksten, at USA og Europa har fælles værdier, som vi står sammen om, nemlig demokrati, individuel frihed, menneskerettigheder og retssikkerhed, og at det altså også er den slags, vi ønsker respekteret i verden.

Der har været tidligere situationer, hvor danske statsministre har udtalt sig sammen med enkelte andre eller kun en enkelt anden statsminister i Europa og afgivet erklæringer om det, og det er der ikke noget problem i. Alle har lov til at udtrykke sig, men det væsentlige er, at udtrykker man sig imod den fælles linje, vil vi godt høre om det. Er det på den fælles linje, er det da klart, at alle kan udtrykke sig, og her er det på den fælles linje.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes alligevel, at det er imponerende, at udenrigsministeren er så fuldstændig blind for, at i Washington bliver det opfattet som den hidtil mest uforbeholdne støtte til den amerikanske linje, og det bliver opfattet som en bombe under forsøget på at etablere en fælles udenrigspolitisk linje i EU. Det gør det altså alle andre steder end i den danske regerings hoveder, og sådan tror jeg egentlig også det var tænkt.

Jeg formoder også, det er rigtigt, at Schröder ikke har kontakten udenrigsministeren om det fransk-tyske initiativ, men jeg synes alligevel, der er en betydelig forskel, for Schröder og Chirac er jo i den grad i samklang med deres befolkninger. Udenrigsministeren har formentlig med særlig interesse nærlæst Berlinske Tidende sidste søndag.

Det, der karakteriserer situationen, er jo, at den danske regering og Blair i den grad er i uoverensstemmelse med befolkningernes ønske om, hvordan denne konflikt skal håndteres. Efter min mening er det godt, at befolkningerne har den opfattelse, og desuden synes jeg, at mangelen i erklæringen er, at den ikke forholder sig til det centrale spørgsmål, nemlig våbeninspektørernes fortsatte arbejde. Det tror jeg ikke er tilfældigt.

Bent Bøgsted (DF):

Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om ikke artiklen mere er et tegn på, at den danske regering handler som et selvstændigt NATO-land, og at de otte lande, der har skrevet under på den, gør det som NATO-lande; og at det i virkeligheden er Frankrig og Tyskland, der prøver at sætte EU uden for det NATO-samarbejde, som vi her i Danmark går stærkt ind for. Skal artiklen ikke forstås som et udtryk for støtte fra otte NATO-lande i Europa til USA?

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Først til hr. Villy Søvndal: Jeg er da kun glad for, at man i Amerika tilslutter sig grundsynspunkterne i den artikel, som vi altså har været med til at skrive fra den danske regerings side, og hvor vi netop fik de sætninger ind, der forankrer den på FN-sporet. Vi siger jo også i artiklen, at ved at stå sammen om de fælles principper har regeringer og befolkninger i USA og Europa klart demonstreret styrken i deres fælles overbevisning. Det viste vi f.eks. på Balkan, så det er da kun glimrende, at vi er klar over fordelene ved at stå sammen.

Jeg tror ikke, hr. Villy Søvndal vil være i stand til at afvæbne Saddam Hussein uden amerikansk medvirken, hvis Sikkerhedsrådet beder om det. Jeg har egentlig aldrig hørt nogen, der kritiserer USA i én uendelighed, komme med dette forslag: Lad os følge Sikkerhedsrådets ønsker om afvæbning af Irak, hvis det bliver det, man beslutter, og lad os følge beslutningen op uden USA. Stop dog den antiamerikanisme.

Hr. Villy Søvndal vil have brug for USA, hvis der kommer en situation, hvor hr. Villy Søvndal vil have Sikkerhedsrådets resolutioner ført ud i livet. Jeg går ikke ud fra, at hr. Villy Søvndal mener, at det kan Europa gøre selv, så lad være med at lave den splittelse. USA har jo også siden præsident Bushs tale den 12. september fulgt FN-sporet, og Colin Powell taler i FN's Sikkerhedsråd i eftermiddag.

Lad os dog ikke lave de kunstige modsætninger. Vi har brug for hinanden, hvis Sikkerhedsrådet kalder på os, og så er det ikke hver for sig, så er det sammen, der er brug for os. Det er den linje, der er støtte til, det er altså også den linje; USA har fulgt, og det er derfor, der er møde i Sikkerhedsrådet i eftermiddag.

Vi ved alle sammen, at våbeninspektørerne vender tilbage den 14. februar, og så vil jeg lytte meget, meget agtpågivende til, hvad våbenin-

spektørerne siger, ligesom vi vil gøre i eftermiddag, når vi skal høre, hvad Colin Powell siger.

Om hr. Schröder og hr. Chirac er i samklang med deres befolkninger: Vi har et Folketing, vi har det repræsentative folkestyre, og den danske regering har fået bred tilslutning de to gange, vi har været i Nævnet for at få afprøvet en stillingtagen til, om vi skulle forberede en eventuel militær indsats. Bred tilslutning – ganske vist ikke fra SF og Enhedslisten, men det havde vi heller ikke ventet.

Villy Søvndal (SF):

Jeg mener, at hr. Bøgsted med sit spørgsmål viser, at han meget tydeligt har forstået, at det var en uforbeholden støtte til USA. Det spørgsmål undlod udenrigsministeren at svare på, og det var ærgerligt, for det var ellers et forsøg på at hjælpe udenrigsministeren til at se det indlysende i, hvad det var, der skete med den erklæring.

Så skal jeg bare oplyse udenrigsministeren om, at jeg kritiserer ikke USA. Jeg holder meget af USA, men jeg er dybt betænkelig ved den nuværende konfrontatoriske udenrigspolitiske linje, som den nuværende amerikanske præsident og hans stab fører, og det tror jeg slet ikke jeg står alene med. Jeg tror, den skepsis deles i en stor del af Europa. I et land som England er 84 pct. af befolkningen jo imod, at man indleder en krig mod Irak, der er lignende tal i Frankrig og lignende tal i Tyskland, og selv i Danmark er der ekstremt høje tal, som også udenrigsministeren må forholde sig til.

Årsagen til det er, at man synes, de argumenter, vi indtil nu har hørt, er højst tvivlsomme argumenter for at indlede en krig, hvor det jo ikke er Saddam Hussein, der bliver hovedmålet. Det bliver den civile irakiske befolkning, der i forvejen har lidt ufatteligt meget under 12 års sanktioner. FN regner med en halv million døde, og det er dét, der er alvorligt.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg kunne desværre ikke nå at svare hr. Bøgsted før, og jeg er glad for at få lejlighed til det i denne runde.

Det er jo fuldstændig rigtigt, som hr. Bøgsted siger, at det er NATO- og EU-lande. Vi er både et NATO-land og et EU-land, og det er NATO-lande og EU-lande, som har skrevet under. Det ligger i forlængelse af, at NATO vedtog en erklæring i november, hvor man tilsagde støtte til Sikkerhedsrådet, og EU vedtog en i december, så det er da meget fornuftigt, at man samler under-

skrifter fra både NATO og EU i forbindelse med denne tekst.

Angående skepsis viser meningsmålingen altså, at i Danmark er 48 pct. indstillet på at tage affære over for Saddam Hussein, hvis Sikkerhedsrådet beder om det, og 45 pct. er imod. Alle steder er befolkningerne splittede.

Kl. 13.15

Jeg tror, det er meget vigtigt, at man er opmærksom på, at det er meget farlige ting, som Blix ikke har kunnet finde og heller ikke har kunnet finde en forklaring på; hvorfor de ikke er der mere, hvorfor han ikke har kunnet finde dem. Det vil sige, at han altså ingen viden har, om de er skjult, eller om de er destrueret.

650 kg miltbrandbakterier kunne det blive til, så vidt jeg husker, der er kemiske produkter, som kan bruges til våben, som der ikke er givet regnskab for. Der er uklarhed om uranen, hvor den er blevet af, hvis den har været der, og så kunne vi jo altså også i går konstatere, at våbeninspektørerne fandt et kemisk spræghoved efter tidligere at have fundet 12 raketter, som man ikke rigtig vidste, hvad skulle bruges til.

Det vil altså sige, at samtidig med, at Saddam Hussein sidder og siger, at han ikke har noget, så finder FN's våbeninspektører altså et kemisk spræghoved i en ammunitionsfabrik, et spræghoved, som man altså ikke har lagt frem, hvilket viser, at man må fastholde presset, ellers afleverer han ikke tingene.

Det hele drejer sig om at få fjernet kemiske våben, bakteriologiske våben, atomare våben, hvis de måtte være der – det er mere tvivlsomt – men Blix påpeger jo, at der ikke er givet forklaring på, hvor miltbrandbakterierne er blevet af, hvor det kemiske materiale er blevet af. Og der er fundet disse raketter, der er også fundet motorer til dual use, som både kan bruges civilt og militært, men hvorom de jo skriver i rapporten, at det er meget svært at forestille sig, at det kan anvendes civilt.

Villy Søvndal (SF):

Det er vel også derfor, at det er for let at forsøge at affærdige det her, som om nogle af os har antiamerikanske holdninger, og at det er årsagen til det. Jeg er helt overbevist om, at flertallet af befolkningerne i England, i Tyskland ikke har antiamerikanske holdninger. Det tror jeg bestemt ikke. Tværtimod tror jeg, at de føler en meget tæt forbundethed med USA både kulturelt og på alle andre måder. Men jeg tror, at de er dybt betænkelige ved de magthavere, der i øje-

blikket varetager regeringsmagten i Washington. Det er jo fair nok.

Jeg så også udenrigsministeren medvirke i Horisont i mandags, hvor jeg så den tidligere engelske øverstkommanderende i sidste Golfkrig advare kraftigt imod en krig. Jeg er sikker på, at udenrigsministeren husker det. Det er vel fuldstændig absurd at henregne det under kategorien antiamerikanisme eller pacifisme – det var en general, der talte. Indrøm det dog, hr. udenrigsminister: Der er en meget stor deling i det her spørgsmål, og motiverne blandt de folk, der siger nej til en krig, er mindst lige så hæderlige som hos dem, der siger ja.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Ja, det sidste er jeg ganske enig med hr. Villy Søvndal i. Nu er den general ikke antiamerikansk, men der er jo mere tradition for en automatreaktion fra et sted derude på den fløj, hvor hr. Villy Søvndal hører til, når Amerika er inde i billedet; det møder vi jo altid. Men lad det nu ligge, det er jo ligegyldigt.

Det afgørende er her, at man selvfølgelig har ret til betænkelighed. Selvfølgelig er det meget betænkeligt, selvfølgelig er det farligt, og selvfølgelig er det meget ubehageligt. Og vores ønske er, at det pres, vi lægger gennem at være klar til at følge Sikkerhedsrådet, vil give de arabiske lande styrkeposition nok til at få Saddam Hussein til at vige tilbage, at aflevere våbnene, at vise, hvor de er, så vi kan få dem destrueret, eller træde tilbage eller gå i eksil. De par gange, han har givet sig, har været i kraft af arabisk pres. Det arabiske pres virker ikke, hvis man i virkeligheden ikke tror, at nogle kommer og udfører den opgave, Sikkerhedsrådet måtte beslutte.

Så det centrale her er ikke for eller imod Amerika. Det centrale er ved slutpunktet: For eller imod Sikkerhedsrådet. Og der har regeringen hele tiden sagt, at hvis vi skal sikre international legitimitet og fred og orden i fremtiden, så er vi nødt til at støtte Sikkerhedsrådet, når Sikkerhedsrådet kalder. Det er det, der er regeringens position. Det er ikke for eller imod USA, det er en støtte til, at hvis Sikkerhedsrådet beslutter sig, så er vi klar til at gennemføre international orden, så vi får fjernet de ting og får sikkerhed for, at de ting ikke er der, som Blix ikke har kunnet finde, og som Saddam Hussein stadig væk har 14 dage til at komme frem med og aflevere og sige o.k.

Det spræghoved, der blev fundet i går, kunne han da selv have afleveret – det kunne han da

selv have afleveret. Det havde da været smukt, før han holdt det tv-interview

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1750

2) Til udenrigsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil udenrigsministeren redegøre for, hvordan USA – støttet af den danske regering – nærmere påtænker at erklære krigen for startet, i forlængelse af statsministerens så omtalte annoncemedvirken og annoncens utvetydige tilslutning til en krig i Irak?«

Villy Søvndal (SF):

Det sted, hvor vi jo ikke skiller i diskussionen, er i synet på, at Saddam Hussein skal afvæbnes. Det, vi heller ikke skiller på, antager jeg, er i synet på, at Saddam Hussein har et meget langt synderegister og også, at amerikanerne formentlig er dem, der er mest vidende om, hvad han har af våben, fordi de selv har leveret hovedparten af dem.

Der var en glimrende dokumentation i mandags i Orientering af Niels Lindvig af, hvordan militbrand, hvordan Antrax, hvordan alle de andre stoffer blev leveret af amerikanerne i 1980'erne. Derfor ved de formentlig mere, end nogen anden ved, det er jeg heller ikke så meget i tvivl om.

Kl. 13.20

Det, vi diskuterer, er så metoden til det. Hvis det er rigtigt, at det land er befængt med masseødelæggelsesvåben, så er det eneste fornuftige svar vel at lade våbeninspektionen afslutte sit arbejde, og derfor mit andet spørgsmål:

Det, vi er bekymrede over, er, at våbeninspektionens arbejde bliver afbrudt af en ensidig amerikansk erklæring om at gå i krig. Hvordan gør man det rent praktisk? Hvad er de folkeretlige regler, som efter udenrigsministerens opfattelse skal opfyldes, for at gå i krig?

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Ja, igen vil jeg hjælpe hr. Villy Søvndal med at fortælle, hvad det er, hr. Villy Søvndal har spurgt mig om. Det foreligger jo skriftligt: »Vil udenrigsministeren redegøre for, hvordan USA – støttet af den danske regering – nærmere påtænker at erklære krigen for startet, i forlængelse af statsministerens så omtalte annoncemed-

virken og annoncens utvetydige tilslutning til en krig i Irak?«

Nu har vi altså haft det før. Det var ikke nogen annonce, det var en artikel, og det var ikke nogen utvetydig tilslutning til en krig mod Irak, det var et forsøg på at få Irak til at komme frem og efterleve 1441, så vi *ikke* får krig.

Men som svar på det her spørgsmål har statsministeren jo altså været medunderskriver af dette brev, hvis formål var, at det internationale samfund skal tage Saddam Husseins adfærd meget alvorligt og udtrykke bekymring over den.

Jeg ved til gengæld ikke noget om, at USA skulle stå over for at erklære krig mod Irak. Spørgsmålet om en eventuel militær aktion behandles jo i FN's Sikkerhedsråd. Det vil sige, at det stadig væk er sådan, at det er FN's Sikkerhedsråd, vi støtter, og hvis FN's Sikkerhedsråd beder os om at gribe ind og medvirke til at få fjernet disse forfærdelige mordvåben, så har vi fra regeringens side sagt, at vi støtter FN, og det har et bredt flertal af Folketinget bakket op.

Jeg ved heller ikke, hvor hr. Villy Søvndal i artiklen finder nogen utvetydig tilslutning til en krig mod Irak. Der udtrykkes forhåbninger om en fredelig løsning; ordlyden i de regeringsleders budskab går ikke videre end Sikkerhedsrådets enstemmige resolution 1441.

Som sagt er det for at lægge maksimalt pres og også for at støtte det arabiske pres, således at han bliver afvæbnet, ikke bliver til fare for regionen og endnu længere ude, og så vi kan komme til at leve videre i fred og sikkerhed.

Villy Søvndal (SF):

Tak for svaret. Jeg prøver lige igen at komme lidt tættere på.

Udenrigsministeren lagde i sit svar vægt på, at det skulle ske ved FN's medvirken, og som udenrigsministeren også sagde tidligere, er der møde den 14. februar.

Hvis nu udgangen på det møde bliver, at Frankrig, som Chirac redegjorde for i går, ikke vil gå med til en krig, fordi de mener, at mulighederne for våbeninspektion slet ikke er udtømte endnu, og hvis USA på den baggrund går i gang med en krig – det er jo det, spørgsmålet handler om – vil det så være folkeretligt i orden efter udenrigsministerens opfattelse på den baggrund at starte en krig, eller er det, udenrigsministeren siger i det her svar – det kan jeg ikke helt finde ud af – at det kun kan lade sig gøre, såfremt FN's Sikkerhedsråd giver et egentligt

mandat til en krig? Var det det, udenrigsministeren sagde? Så vil jeg i mit næste indlæg rose udenrigsministeren.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Ja, man bliver jo kaldt i salen for at svare på ét spørgsmål, og når man så kommer i salen, så får man et helt andet spørgsmål. Men det er da helt i orden, vi kan da godt gå vidt omkring.

Våbeninspektørerne har formentlig et besøg – de er jo altså også dernede – men Blix har formentlig et besøg i Bagdad inden den 14. Men våbeninspektørerne arbejder jo stadig væk, ellers havde de jo ikke fundet sprænghovedet i går. Han, Blix, kommer formentlig tilbage til Sikkerhedsrådet den 14. februar. Der vil vi lytte meget opmærksomt til, hvad det er, han kommer tilbage og siger.

I sit sidste besøg i Sikkerhedsrådet, da han afleverede sin rapport, bad han jo ikke udtrykkelig om mere tid. Det var El Baradei, der bad om mere tid, han bad om et par måneder. Blix sagde, at der var ting, han ikke kunne nå at finde. Så kan man indirekte sige, at han måske kan finde det, hvis han har lidt mere tid.

Men så har han jo også sagt i en avisartikel, så vidt jeg husker, at det da også kan tage 5 år, før han finder noget, og det vil sige, at i de 5 år kan så Saddam Hussein arbejde videre. For de våben kan gemmes alle vegne.

Prøv at tænke på det der milbrand eller de kemiske stoffer. De kan jo gemmes i en lejlighed, i en eller anden provinsby, de kan gemmes i en lastbil, der kan rulle rundt, der kan være kemiske laboratorier, der ruller rundt på lastbiler. Det er meget svært at finde. Forestil jer 100 våbeninspektører, der skulle finde et enkelt dødsensfarligt våben i Frankrig. Det kunne jo tage uendelige tider.

Så derfor er svaret på spørgsmålet, hvad Blix så kommer tilbage og beder om, at det er der ingen af os, der ved. Og det vil vi lytte meget opmærksomt til. Vores støtte er, at våbeninspektørerne støttes, og at Sikkerhedsrådet støttes i, at Saddam Hussein skal afvæbnes. Det har været den danske position hele tiden.

Så kan man komme i den teoretiske situation, at våbeninspektørerne beder om ét, og FN's Sikkerhedsråd siger noget andet. Hvem skal man så støtte, våbeninspektørerne eller Sikkerhedsrådet? Ja, man skal vel støtte Sikkerhedsrådet, for vi har sagt, at den internationale orden bliver bestemt af Sikkerhedsrådet. Men det er jo en

tænkt situation. Jeg håber ikke, at vi kommer i den situation.

Kl. 13.25

Så alle disse hvis'er, som hr. Villy Søvndal jo har underholdt os med det sidste halve år, vil jeg egentlig lade være med at gå ind i, for oftest har de scenarier, hr. Villy Søvndal har fremrullet, og som vi har skullet tage stilling til, jo vist sig, når vi kom frem til virkeligheden, ikke at have noget med virkeligheden at gøre. Så hvorfor skulle jeg gå ind i det nu?

Villy Søvndal (SF):

Der er ellers et tredje meget mere indlysende scenario. Det er følgende: at våbeninspektionen beder om mere tid, at der ikke er enighed i Sikkerhedsrådet, fordi bl.a. Frankrig ikke synes, at man skal starte en krig, men at så vælger USA at starte en krig alligevel på trods både af våbeninspektionens ønske om mere tid, og på trods af at der ikke ligger noget mandat fra Sikkerhedsrådet.

Så er det, jeg spørger udenrigsministeren: Det er ikke et hypotetisk scenario, det er det meget tænkte scenario. Hvad vil udenrigsministeren sige til lige præcis det scenario? Skal jeg gentage det, eller er det klart?

Jesper Langballe (DF):

Den dag, da en krig mod Irak måtte være startet med en FN-beslutning bag, så vil det jo ikke være FN, der udfører krigshandlingen, så er vi jo langt snarere for vores vedkommende i et NATO-regi.

Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om ikke udenrigsministeren finder det uheldigt, at Tyskland og Frankrig i realiteten har meldt sig ud af NATO-samarbejdet? Det bliver hele tiden fremstillet, som om det er den danske statsminister, der har indtaget et særstandpunkt, men er det i virkeligheden ikke efter udenrigsministerens vurdering Frankrig og Tyskland, der har meldt sig ud og dermed har medvirket til en destabilisering af hele situationen i forhold til Irak?

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Først til hr. Villy Søvndal: Regeringens position har hele tiden været, og det blev også bekræftet i fredags – jeg kan ikke huske, om hr. Villy Søvndal var i nævnet, men i hvert fald bekræftede vi jo efter nævnsmødet – at den danske holdning til, om vi skal være med, fortsat afhænger af en sikkerhedsrådsbeslutning, og at beslutningen om våbenanvendelse mod Saddam Hussein og

Irak vil være forankret i FN. Det har været den klare tilkendegivelse fra regeringen.

Så beder jeg også om at være opmærksom på, at USA jo også har været forankret i FN hele vejen igennem. Så jeg synes ikke, vi skal glide over i de hypotetiske situationer. Vi siger forankret i FN. Hver gang man har sagt, at nu går USA alene, er de gået til FN. Lige fra den 12. september, hvor Bush traf beslutningen om, at der skulle sikkerhedsresolutioner til, har man arbejdet for dem. Så må det være Sikkerhedsrådet, der vurderer, hvor meget tid Blix skal have, om der er behov for en ny sikkerhedsrådsresolution, eller om det er fuldstændig klart, efter det man har fundet nu, altså så sent som i går, at Saddam Hussein snyder verden.

Til hr. Jesper Langballe vil jeg svare, at ja, NATO erklærede sig rede til at støtte en sikkerhedsrådsbeslutning i sin topmødeerklæring fra november måned i Prag. Og ja, EU's statschefer erklærede sig rede til at støtte Sikkerhedsrådet i sin erklæring fra 13. december efter topmødet, gentaget af udenrigsministrene den 27. januar.

Det vil sige, at hvis et land så ikke vil være med til at støtte afvæbningen af Saddam Hussein, efter at Sikkerhedsrådet har bedt om det, så kan jeg kun fortolke det på den måde, at man ikke lever op til de erklæringer, man har givet i NATO og i EU-sammenhæng.

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, at Frankrig-Tyskland-diskussionen er interessant på den måde, at hvis der er ledere, der i øjeblikket er i overensstemmelse med deres befolkninger – 84 pct. af dem, 84 pct., det er alligevel høje tal – så er det vel lige præcis Frankrig og Tyskland. Og hvis der er lande, hvis ledere i den grad er i uoverensstemmelse med deres egne befolkninger, så er det vel først og fremmest et land som Blairs, nemlig England.

Og derfor er det altså helt urimeligt, at udenrigsministeren ikke vil forholde sig til et tænkt scenario, jeg forsøger ikke at ridse alle mulige tænkelige scenarier op. Jeg sætter et meget præcist scenario op. Det lyder som følger: Hvis nu våbeninspektionen beder om mere tid, punkt 1. Hvis der, punkt 2, ikke kan opnås enighed mellem de faste repræsentanter i FN's Sikkerhedsråd. Og, punkt 3, hvis USA så starter en krig, hvad vil udenrigsministeren så sige til det? Det er altså et meget præcist spørgsmål.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg har sandelig også givet et præcist svar. Det kræver bare evne til at lytte, vil jeg gerne sige til hr. Villy Søvndal. Jeg sagde: forankret i FN. Hr. Villy Søvndal sætter et scenarie op, der ikke er forankret i FN. Jamen så er svaret jo givet. Skal vi være med, skal beslutningen være forankret i FN. Det må være trist at have alle disse bekymringer. Jeg forstår godt, man bekymrer sig, for enhver krig er bekymringsværdig.

Med hensyn til USA har det jo vist sig, at USA hele tiden er gået ad FN-sporet. Det er derfor jeg siger: Lad os nu lade være med at tage hypotetiske situationer, hvor USA skulle have forladt FN-sporet.

Denne her regering forbliver med forankring i FN. Det er det, der er mit budskab.

Så vil jeg også understrege, at det selvfølgelig er meget alvorligt – jeg er helt enig, lad os da være ærlige – hvis denne her krig skal kløve alle europæiske befolkninger ned gennem midten eller totredjedele eller sådan noget. Det er meget alvorligt. Det skal både hr. Chirac og hr. Schröder og også vi naturligvis tage stilling til og tage hensyn til.

Derfor er det, jeg lægger så meget vægt på at få sagt – for det synes jeg ikke medierne har gjort særlig godt og særlig grundigt – hvad det er, Blix ikke har kunnet finde, men som han mener er der: miltbrand, kemisk materiale til bomber, uklarhed omkring uran, sprænghoveder, fremføringsmidler, laboratorier. Det er alt sammen indicier om, at det er der et sted, men de har ikke kunnet finde det. Så må han da komme frem og påvise, at det ikke er der. I går sagde han, at han intet havde; i dag er der fundet et kemisk sprænghoved.

Det viser jo, at det er dybt utroværdigt, hvad der foregår, og at der er brug for, at befolkningerne ved, at det er meget alvorligt. Man har diskuteret for eller imod USA, men det er ikke den diskussion; diskussionen er for eller imod Sikkerhedsrådet: At dets krav siden 1991 skal opfyldes, inden det bliver umuligt at opfylde dem, fordi ingen tør opfylde dem, fordi manden har fået fat i alt det skidt eller fået nok af det, som der er risiko for at han har.

Tillad mig en historisk parallel, selv om man skal være forsigtig med det: Da Chamberlain kom hjem i 1938, havde han også et meget, meget stort flertal bag sig. Det skal man ikke lade sig forblænde af. Sådan skal stemningen selvfølgelig være. Stemningen skal være for fred ...

Formanden:

Ja tak.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

... men det får vi kun ved at true med krigen.

Villy Søvndal (SF):

Jeg er enig i, at man skal være forsigtig med historiske paralleller. Der er vel ingen, der ved deres fulde fem forestiller sig Irak spille en rolle, der hedder at gå ud og forsøge at erobre verdensmagten, som Hitler gjorde i 1930'erne. Jeg forestiller mig det i hvert fald ikke med et land, der er så afvæbnet, selv om jeg heller ikke vil udelukke, at der befinder sig masseødelæggelsesvåben. Jeg er stadig meget sikker på, at USA ved det meget godt, fordi de selv har leveret dem.

Men jeg synes, alvoren er mere end de europæiske befolkninger, der er splittede, og typisk splittede på den måde, at 20 pct. af befolkninger støtter den dansk-amerikanske Blair-linje og 80 pct. er imod. Det er svimlende tal; det er *svimlende* tal.

Men jeg synes måske, at det, der er endnu mere alvorligt, er situationen i de arabiske lande. Det, man rejser, hvis man gennemfører den her krig, er en afmægtighed og en vrede, der fører til en fanatisme, jeg aldrig tror vi har set mage til i de arabiske lande, og dermed formindsker man ikke chancen for terror, man forøger den hundredfold. Det er den alvorlige del af den her diskussion.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det er en alvorlig del. Det indgår også meget, meget kraftigt – og det ved hr. Villy Søvndal også fra de møder, vi har haft i Nævnet – i mine egne overvejelser.

Som jeg har sagt, også offentligt: Et forkert afsæt her kan få katastrofale følger. Derfor lægger vi så meget vægt på FN-forankringen, for den arabiske verden – det har jeg talt om flere gange nu – kan lægge det afgørende pres, men for at de kan lægge presset, er det altså også nødvendigt, at de kan sige til Saddam Hussein: Jamen altså, Sikkerhedsrådets resolution bliver gennemført ved hjælp af NATO, USA, EU, men først og fremmest NATO, som hr. Langballe var inde på det. Kun hvis han er overbevist om, at det sker, kan de arabiske lande påvirke ham til at give efter, så vi bevarer freden. Så kommer den spænding jo ikke.

Så beder jeg også hr. Villy Søvndal om at være opmærksom på, at Syrien jo stemte for 1441. Det vil sige, at der altså er enighed i Sikkerhedsrådet om 1441, som skal respekteres. Og man kan altså ikke vende tilbage til Sikkerhedsrådet og konstatere, at han ikke respekterer 1441, og så sige: Nå, det var da bare ærgerligt. Det kan man jo ikke.

Det er derfor, vi siger i artiklen der, at Sikkerhedsrådet jo skal være klar over sit ansvar i den situation. Man kan ikke lave 1441 uden at mene det alvorligt, og man kan ikke få afvæbnet Saddam Hussein, uden at han ved, man mener det alvorligt. På den måde har vi et håb om at vinde freden. Den fred skal vindes sammen med de arabiske lande, og der har Syrien altså været med. Det er den enighed, vi skal fastholde.

Kl. 13.35

Omkring de 80 pct. imod: Jamen det gælder jo ikke de danske tal i hvert fald, for der var 48 pct. for regeringens linje. Men det er rigtigt: 45 pct. ville under ingen omstændigheder – det er et højt tal – men der var altså 48 pct., der ville i den undersøgelse her i Danmark. Så der mener jeg ikke, man kan stå og sige det med de 80 pct.

Men det forandrer ikke, at vi selvfølgelig skal have en bred enighed. Der har også været meget bred tilslutning fra Folketingets partier til den linje, regeringen har ført i de forskellige konsultationer, vi har taget.

Men det er meget vigtigt at forstå, at det altså er en mand, der er gået ind i Iran og i Kuwait og kan sende giftgas i hovedet på sine egne kurdere, som vi har med at gøre. Så får han frit løb, kan han terrorisere regionen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1751

3) Til udenrigsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil udenrigsministeren redegøre for, om den danske regering – uanset et manglende FN-mandat – vil sende danske soldater til Irak, og om dette er årsagen til, at danske soldater er blevet miltbrandvaccineret?«

Villy Søvndal (SF):

Det er så mit tredje og sidste spørgsmål og drejer sig om dansk deltagelse i en krig mod Irak.

Det er jo sådan, at ifølge FN-pagten kan man udføre krigshandlinger i to tilfælde. Det ene til-

fælde er, hvis man selv bliver angrebet, og det andet tilfælde er, hvis FN's Sikkerhedsråd udtrykkelig giver mandat til det.

Der sagde udenrigsministeren i sit sidste svar, at han mente, at Iraks manglende opfyldelse af våbeninspektionen allerede var nok. Jeg vil godt spørge, om ministeren mente, at det allerede var nok til at starte en krig.

Mener udenrigsministeren, at 1441 kan begrundes en krig, uden at der foreligger et fornyet FN-mandat i Sikkerhedsrådet? Det er jo et helt afgørende spørgsmål, det er det spørgsmål, der diskuteres i øjeblikket, og det er det spørgsmål, franskmændene bl.a. vil sige nej til.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det var jo igen ikke det spørgsmål, jeg fik stillet. Det er lidt forvirrende, når man får nogle andre spørgsmål. Det kan jeg jo slet ikke finde ud af.

Spørgsmålet, som er stillet til mig, er: Vil udenrigsministeren redegøre for, om den danske regering vil sende danske soldater til Irak, og om dette er årsagen til, at danske soldater er blevet miltbrandvaccineret – uanset et manglende FN-mandat? Det er det spørgsmål, hr. Villy Søvndal har fremsendt. Derfor synes jeg, da offentligheden jo er bekendt med det spørgsmål, at offentligheden også skal have svaret.

Som jeg tidligere har redegjort for, er det regeringens uændrede holdning, at dansk deltagelse i en eventuel militæraktion mod Irak forudsætter, at aktionen er forankret i FN.

Med hensyn til vaccinationsprogrammet kan jeg henvise til de oplysninger, forsvarsministeren tidligere har givet. Kernen er, at det tager op til 6 uger, før vaccinerne får virkning, og det er derfor nødvendigt at gennemføre dem i god tid.

Vaccinationerne indebærer naturligvis ikke nogen beslutning om udsendelse af soldater. Der er her blot tale om at holde muligheden åben, for ventede man, indtil Sikkerhedsrådet kalder på os, måtte man sige: Ja, det er godt nok med jeres Sikkerhedsråd, men det varer 6 uger, før vi kan stå der. Og vi kan i øvrigt ikke stå der uden en folketingsvedtagelse.

Et bredt flertal har i øvrigt tilsluttet sig, at Danmark deltager i den militære beredskabsplanlægning for at medvirke til, at der opretholdes en troværdig militær trussel mod Irak sideløbende med den diplomatiske indsats. Vaccinationsprogrammet er et naturligt led i dette beredskab.

Altså: Kalder Sikkerhedsrådet på os – og det er jo også derfor, vi har truffet de beslutninger,

vi har, om at være klar – kan det jo ikke nytte noget, at vi siger til Sikkerhedsrådet: Kære venner, det er sødt af jer, men der går altså 6-7 uger, før I ser noget til os.

Det er derfor, vaccinationsprogrammet selvfølgelig skal være gennemført, således at man, hvis Sikkerhedsrådet kalder, er klar til hurtig udrykning.

Nu er min tid udløbet, men jeg får et spørgsmål til – med garanti.

Villy Søvndal (SF):

Tak for svaret.

Jeg er en stor beundrer af udenrigsministerens evne til, uanset hvilket spørgsmål man stiller – og det er derfor, jeg prøver at variere dem lidt – at svare præcis det samme.

Jeg tror, jeg er kommet til at beskyldes statsministeren for noget forkert, nemlig for at være den eneste, der kunne oversætte Bushs retorik fuldstændig uden fejl. Jeg er ked af, at jeg glemte at tage udenrigsministeren med, for det burde han også være omfattet af. Det helt faste udtryk, uanset om man stiller et præcist spørgsmål, er, at udenrigsministeren gentager som en robot, at det skal være forankret i FN.

Det, der er det afgørende spørgsmål, som diskuteres i virkelighedens verden, er – og der vil jeg godt have udenrigsministerens svar: Forudsætter det et fornyet FN-mandat, eller kan man alene i henhold til 1441-resolutionen sætte af i forhold til en krig?

Nu er jeg sikker på, at jeg får et svar fra udenrigsministeren, der hedder, at det skal være forankret i FN, men det er ikke det, jeg spørger om. Jeg spørger om: Skal der en fornyet FN-resolution til – ja eller nej – for at Danmark vil støtte en sådan krig med danske soldater?

Kl. 13.40

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg er meget, meget taknemmelig for, at hr. Villy Søvndal prøver at variere spørgsmålene. Det har jeg ikke opdaget, men det kan være, det kommer.

Vi har sagt, at vi støtter Sikkerhedsrådet. Sikkerhedsrådet afgør selv, om det har behov for en ny resolution. Hvis jeg siger til Sikkerhedsrådet: Vi vil kun støtte jer, hvis I formulerer en ny resolution, så har jeg jo i virkeligheden ikke støttet Sikkerhedsrådet, for så har jeg støttet Sikkerhedsrådet på betingelse af, at de er som mig. En ordentlig støtte til Sikkerhedsrådet er jo at sige: Det er jer, der skal træffe beslutningen, det er

det, I er valgt til, og vi er indstillet på af hensyn til den internationale orden at følge op, så vidt vi kan, fysisk og økonomisk, på de opgaver, Sikkerhedsrådet beder os om at udføre. Vi er jo også meget med i FN's opgavevaretagelse både militært og humanitært.

Så jeg synes ærlig talt, at det er meget klart, at det er Sikkerhedsrådet, der afgør, om 1441 er nok. Det er det, der menes med »forankret i FN«.

Nu tillader jeg mig at tænke højt og svare på en tredje måde, inden jeg får det spørgsmål: Lad os nu sige, at vi havde skrevet, at der skal være enstemmighed i Sikkerhedsrådet – det er ikke noget, Sikkerhedsrådet forlanger, de forlanger 8 stemmer – jamen så havde vi jo sagt, at Tyskland afgør dansk udenrigspolitik, og det er altså mange år siden, Udenrigsministeriet er blevet kaldt Det Tyske Kancelli.

Derfor er teksten faktisk meget fornuftig. Hvis vi havde sagt enstemmighed, havde vi jo i virkeligheden ladet ét land afgøre dansk udenrigspolitik, det, som måtte stemme imod, 14-1, Tyskland eller et andet land, det kan jeg ikke vide. Det kan vi da heller ikke have.

Så det vil altså være meget afgørende, at FN træffer en beslutning. Det kræver enighed i Sikkerhedsrådet, og det kræver 8 stemmer i det hele taget i Sikkerhedsrådet, de ikkepermanente skal altså også være med. Men med hensyn til deres kriterier og betingelser er det, jeg siger: Det er jeres opgave, venner, at komme frem til beslutningen. Vi vil respektere den, når og hvis den kommer.

Villy Søvndal (SF):

Jeg prøver lige en sidste gang, for jeg anerkender, at udenrigsministeren også varierer sine svar, og også nogle gange kommer med udtryk, som ikke nødvendigvis er sanktioneret i Washington, og det giver mig mod til at prøve igen.

Udenrigsministeren sagde, at det skal være godkendt af Sikkerhedsrådet. Hvad betyder det? Hvis Chiracs position fra mødet med Blair i går er, at Frankrig mener, at der skal mere tid til våbeninspektion, og hvis der så sker det på mødet den 14. februar, at Bush og Blair siger: Nu er vores tålmodighed opbrugt, nu starter krigen, og Frankrig siger nej, hvad vil den danske regerings holdning så være til det scenario, som ikke er et hvilket som helst scenario, men som kan være et meget sandsynligt scenario? Er der så en godkendelse, der tilfredsstiller udenrigsministeren, fra FN i den situation?

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil tillade mig at betragte det som meget hypotetisk. Sådant vil det hverken ende i aften eller den 14. februar. Jeg er da ikke i tvivl om, at hvis Rusland, Kina, USA og Storbritannien mener, at vi på baggrund af det her er nødt til at gå ind og afvæbne, så kan jeg ikke forestille mig, at Frankrig nedlægger veto mod Rusland, Kina, USA og United Kingdom. Det er derfor, spørgsmålet er hypotetisk. Hvorfor skulle jeg forholde mig til en situation, som jeg opfatter som utænkelig? Det er der ingen grund til.

Frankrig har altid påtaget sig internationale opgaver, hvor det har været nødvendigt; de har været med alle vegne, det er også et NATO-land. Så jeg kan ikke rigtig forestille mig den der situation, og derfor er der ingen grund til at begynde at gå ud på den boldgade, for Rusland har udtrykt sig meget USA-positivt og for, at Sikkerhedsrådet skal træffe den nødvendige beslutning, afhængig af hvad Blix kommer og siger, og hvad der kommer frem af beviser.

Jeg kan ikke forestille mig, at Chirac ikke vil finde en løsning sammen med de fire andre. Frankrig har kørt det her meget seriøst; Frankrig har kørt det meget fornuftigt; jeg har kun fuld respekt for det franske diplomati, som var meget bærende for, at man fik en god resolution, 1441. Så hvorfor skulle jeg være i tvivl om den franske dygtighed i FN's Sikkerhedsråd, som har udfoldet sig ganske fornuftigt?

Jeg tror også, der kommer en enighed i Sikkerhedsrådet. Mit håb er bare, at vi når frem til enighed og kan konstatere, at Chirac nu lader sig afvæbne og får sprængt sine ting i stumper og stykker, så han ikke kan anvende dem mod sagesløse mennesker i regionen, og det er det, vi fastholder presset for. At forholde mig til en tænkt fransk situation, det synes jeg ikke vi skal gøre.

Kl. 13.45

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes måske, udenrigsministeren faldt lidt tilbage i et gammelt spor ved ikke at forholde sig til hypotetiske situationer og sådan noget. Så tror jeg også, udenrigsministeren kom til at forveksle Chirac med Saddam.

Der er jo det rigtige i det, at der er lande, der har meget større mængder ødelæggelsesvåben end Irak, men jeg er sikker på, at udenrigsministeren kom til at fortale sig og mente Saddam i stedet for Chirac, selv om Frankrig jo har masseødelæggelsesvåben i form af atomvåben osv.

Når jeg synes, det er vigtigt, at vi forholder os til hypotetiske spørgsmål, er det jo, fordi vi står over for en krig med ufattelige konsekvenser, må jeg sige til udenrigsministeren. Det tror jeg også udenrigsministeren godt ved.

Den danske debat har været kendetegnet ved et forsøg på at lave en meget, synes jeg, primitiv debat, der hedder: De, der er betænkelige ved krigen, er nok bare grundlæggende antiamerikanske i deres sindelag, og dem kan vi køre ind på det spor, selv i en situation hvor den folkelige modstand er så voldsom.

Jeg insisterer på, at hvis den danske regering også skal bidrage med soldater i en krig, der vil betyde i tusindvis, i titusindvis af uskyldige dræbte, så er forudsætningen, at vi gør os nogle solide, grundige overvejelser om det og derfor spørgsmålet.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg beklager fortalelsen. Der var en eller anden larm oppe bagved, så det var åbenbart den, der distraherede mig. Det er naturligvis Saddams ødelæggelsesvåben, vi taler om, og vi har brug for Chiracs våben, hvis vi skal have dem fjernet. Så er det klaret: Vi har brug for Chiracs våben, hvis Saddam skal fjernes.

Jeg er helt enig i, at krig er noget, der skal undgås. Det er noget af det værste, man har. Men det, der er endnu værre, er undertrykkende, dødsensfarlige regimer som Saddam Husseins, som altså har været i krig med Iran, med Kuwait, har sendt giftgas ud over sin egen kurdiske befolkning, og som man i Kuwait stadig væk frygter kan finde på at komme igen. Derfor er der jo tale om, at det er en mand, som ikke må have lov til at få udviklet disse våben.

Der mangler altså viden om det, fordi han ikke lægger kortene på bordet, fordi hans videnskabsmænd ikke får lov til at tale med våbeninspektørerne, uden at der er kontrollører til stede, på trods af at det var et af kravene i 1441, at de skulle kunne udtale sig frit og muligvis også i udlandet, hvis det var nødvendigt.

Der har ikke været givet tilladelse til helikopterovervågning, først her for nylig er der kommet 8 helikoptere. Det vil sige, at når våbeninspektørerne kom ind fra den ene side, kunne lastbiler køre ud til den anden side med tingene, uden at man vidste det. Det er først helikoptere i området, der kan forhindre det.

Så jeg tror, at vi skal være enige om, at dette er meget alvorligt. Jeg tror, at vi er enige om, at

krig er meget alvorlig og helst skal undgås, men at det, Saddam er mistænkt for at have, er dødsensfarligt og derfor skal væk. Det vil sige, at det, vi så skal finde ud af, er, hvordan strategien til at få det væk skal være. Der kan vi så være uenige om strategien, og det er vi. Jeg mener, at strategien må være den, som NATO, EU har formuleret, nemlig en støtte til Sikkerhedsrådet, og hvis Sikkerhedsrådet mener, at nu skal dets resolutioner, senest 1441, og måske en til, 1442, eller hvad den så kommer til at hedde, altså gennemføres, for ellers ryger hele tilliden til det internationale retssystem, legitimiteten, så er vi nødt til at stille op.

Det, det drejer sig om, er: Kan vi undgå den situation ved at gøre det helt tydeligt, at vi kommer, så skal vi gøre det tydeligt, at vi kommer, for at undgå at få behov for at komme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1693

4) Til justitsministeren af:

Line Barfod (EL):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange møder Retsplejerrådet har afholdt i de sidste 4 år, og hvor mange der er planlagt i det kommende år, samt hvem der afgør, om Retsplejerrådet har for travlt til at påtage sig nye opgaver?«

Skriftlig begrundelse

Ved Folketingets behandling af beslutningsforslag B 53 fra SF om at se på fagedretternes medvirken ved tvangsmæssig gennemførelse af samvær torsdag den 23. januar 2003 udtalte ministeren: »Retsplejerrådet har imidlertid ikke på nuværende tidspunkt mulighed for at påtage sig denne opgave, da Retsplejerrådet er i gang med flere store opgaver, herunder bl.a. en samlet gennemgang af de økonomiske ordninger, der har betydning for borgernes adgang til domstolene. Jeg ved, at også SF lægger vægt på, at Retsplejerrådet bliver færdig med denne gennemgang. Derfor har jeg valgt at gøre det, at jeg selv vil iværksætte en nærmere undersøgelse af fagedretternes praksis.«

Spørgeren er interesseret i at kende baggrunden for ministerens udtalelse til Folketinget.

Line Barfod (EL):

Baggrunden for spørgsmålet er, at vi jo på rets-området har to særlige, permanente udvalg, Retsplejerådet og Straffelovrådet, som er tænkt til at rådgive om de særligt indviklede spørgsmål. For nylig havde vi så debatten om fagedretternes gennemførelse af tvangsmæssigt samvær, hvor ministeren udtalte, at Retsplejerådet ikke har tid.

Derfor ville jeg gerne høre nærmere om, hvordan man egentlig planlægger arbejdet i Retsplejerådet, og hvorledes man afgør, om rådet har tid eller ej til at tage sig af væsentlige spørgsmål, som Folketinget mener, at der er behov for at få belyst nærmere.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Spørgsmålet har sådan set tre forskellige emner.

Det første spørgsmål fra fru Line Barfod går på, hvor mange møder Retsplejerådet har afholdt de sidste 4 år.

Der er blevet afholdt 39 ordinære møder de sidste 4 år. Hertil kommer der tre møder med den kreds af organisationer, der følger arbejdet med en generel reform af den civile retspleje, et møde med Sø- og Handelsretten og et møde med repræsentanter for pressen.

Der spørges også om, hvor mange møder der er planlagt i Retsplejerådet det kommende år, og jeg har fået oplyst, at der er planlagt yderligere fem møder i Retsplejerådet i resten af første halvår 2003, og at man endnu ikke har fastsat sine mødedatoer for andet halvår, men at det vil være normalt, at rådet også der afholder fire til fem møder i anden halvdel af året.

Kl. 13.50

Spørgeren spørger også om, hvem der afgør, hvorvidt Retsplejerådet har travlt til at påtage sig nye opgaver. Som spørgeren ved, er Retsplejerådet et lovforberedende udvalg, der blev nedsat af justitsministeren helt tilbage i 1961. Rådet har til opgave efter justitsministerens anmodning at afgive indstilling om ændringer i retsplejeloven med henblik på en reform af den lovgivning. Det er derfor også justitsministeren, der gennem sine anmodninger til rådet prioriterer, hvad rådet skal beskæftige sig med.

Line Barfod (EL):

Jeg takker for svaret, men jeg ville godt, hvis justitsministeren kunne udbygge lidt om, hvordan man tilrettelægger arbejdet med at vurdere, hvad der er væsentligt for rådet at beskæftige sig med, og hvor mange opgaver rådet kan tage

sig af på en gang, og omvendt, hvornår justitsministeren selv går ind og vurderer, at det kun er Justitsministeriets embedsmænd, der skal se på et lovforberedende arbejde.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Nu er der en helt overordnet ting at sige til det, nemlig at Retsplejerådet jo er sammensat af en bred kreds af folk, som har andet virke. Altså meningen er jo, at man vil bruge personer, der har en særlig ekspertise og viden, til det rådgivende arbejde, og det gør naturligvis også, at man ikke kan forvente, at de mennesker, der er dommere og alt muligt andet, bruger 8 timer hver dag på Retsplejerådets arbejde. Det er heller ikke det, jeg forstår på spørgeren.

Det, som Retsplejerådet lige nu arbejder med, er tre forskellige meget, meget store opgaver. Man kan sige, det er samlet under én hat, der hedder: Reform af den civile retspleje.

Det første resultat af det arbejde var den betænkning om instansordninger og byretternes sammensætning, som blev afgivet for 2 år siden.

Der er altså tre områder. Det første vedrører offentlighed, herunder ikke mindst aktindsigt både i civile sager og i straffesager, og det går altså på øget aktindsigt, mere offentlighed om det.

Der vil blive afgivet en delbetænkning om dette emne inden sommeren. Det har ret høj prioritet, for nu har man arbejdet med det i et stykke tid, og jeg synes, det er vigtigt, at rådet får gjort det arbejde færdigt.

Det andet emne, som Retsplejerådet har taget op, og det man også arbejder med, er de økonomiske ordninger, der har betydning for borgernes adgang til domstolene. Det vil sige, det er reglerne om sagsomkostninger, om fri proces, om retshjælp og om retsafgifterne. De overvejelser vil være færdige ved årets udgang.

Det er altså to meget, meget væsentlige ting, og som jeg tillod mig at sige under debatten forleden om beslutningsforslaget, er det for mig at se helt afgørende, at de her meget store temaer, som også interesserer Folketingets partier, bliver færdiggjort. Det var derfor også min vurdering, at der ikke var mulighed for, at Retsplejerådet kunne påtage sig nye opgaver, som så bare vil ligge og samle støv.

Da jeg jo var enig med forslagsstillerne i, at det var et emne, der skulle belyses, og at vi skulle få set på, om vi kunne få gjort noget omkring fagedretterne, var jeg indstillet på selv at ned-

sætte et udvalg, så vi fik det gjort samtidig med, at det her store arbejde blev gjort færdig.

Jeg kan som det sidste sige, at man også arbejder med den særlige småsags- og inkassoprocess og det nye forslag, som Advokatrådet og Dommerforeningen har udarbejdet. Det er fru Line Barfod også bekendt med, da vi har drøftet det i salen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1762

5) Til fødevareministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Vil ministeren redegøre for, hvor store reduktioner af den faktisk udbetalte landbrugsstøtte Kommissionens udspil til WTO indeholder, og om denne reduktion er i overensstemmelse med den danske regerings ambitionsniveau?«

Jørn Jespersen (SF):

Da Europa-Kommissionen kort tid før jul offentliggjorde sit forslag i forbindelse med landbrugsstøtteforhandlingerne i WTO, blev det i dansk presse udlagt, som om der nu var tale om et forslag om meget store reduktioner. Der blev nævnt tal på 55 pct. og 45 pct. af den direkte støtte og af eksportstøtten.

I den forbindelse var Landbrugsraadet ude at udtrykke meget stor bekymring for, at det var meget drastiske reduktioner. Nu er det jo sådan, at procenter kan måles af forskellige ting, og derfor er det lidt interessant at få at vide, om det er reduktioner af den generelle ramme, som ikke har været udfyldt, eller om det er reelle reduktioner af den faktisk udbetalte landbrugsstøtte.

Derfor synes jeg, det vil være af stor interesse at få at vide, hvor store reelle reduktioner af landbrugsstøtten der ligger i forslaget.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Hvis vi kigger på EU's loft over den interne landbrugsstøtte, så udgør det i WTO-sammenhæng 67,159 mia. euro om året. Støtten opgøres efter en særlig metode, som man kalder Aggregate Measurement Support, sådan i daglig tale kalder man det AMS.

I EU's nye forhandlingsudspil i WTO, det, som man kalder modalitetsforslaget, som hr. Jørn Jespersen nævnte blev fremsat lige inden jul, foreslås en reduktion i støtteloftet på 55 pct.

Kl. 13.55

EU's nye støtteloft bliver så 30,220 mia. euro årlig ved en afslutning af implementeringsperioden. EU skal jo løbende oplyse WTO om de faktiske støtteniveauer opgjort efter WTO's metode, og de seneste tilgængelige tal for EU's interne støtte, der er notificeret i EU, er meddelt i juni måned sidste år og dækker perioden 1999-2000. De viser, at man udnytter rammen på 47,885 mia. euro årlig – altså i relation de 67,159 mia. euro. Det betyder jo så umiddelbart, at EU's udspil vil betyde en væsentlig reduktion i støtteforpligtelserne.

Vi har ikke nogen senere tal end dem, jeg nævnte, altså fra 1999-2000, og jeg er af den klare opfattelse, at EU's nye udspil på landbrugsområdet kun er et startpunkt for de videre drøftelser, der skal foregå i WTO.

Jeg vil godt endnu en gang have lov til at understrege over for hr. Jørn Jespersen, at der ikke må herske nogen tvivl om, at regeringen arbejder for en langsigtet afvikling af den direkte landbrugsstøtte og for at udfase alle eksportsubsidier og prisstøtteordninger i forbindelse med WTO-forhandlingerne.

Jeg vil i øvrigt henvise til den vedtagelse, som vi var enige om her i Folketinget tilbage i, jeg tror det var den 5. november sidste år.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg bliver lige nødt til at rette ministeren, for vi var ikke enige om den vedtagelse. Jeg ved godt, at regeringenspartierne, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre var enige om den. Vi undlod at stemme fra SF's side, fordi vi ikke syntes, den var vidtgående nok. Den var for langvarig i sin afvikling, den gjorde ikke nok ved eksportstøtten, og i det hele taget var den lidt for mild i formuleringerne. Men jeg er med på, at den er vedtaget.

Jeg takker for oplysningerne og kan forstå, at de tal, som ministeren nævner her, når vi ser på den reelle reduktion af støtten, er fra det niveau, som er det sidst kendte, i år 2000 så vidt jeg forstod, på 47,8 mia. euro, der i udspillet reduceres til 30,2 mia. euro. Er det rigtigt forstået? Mener ministeren, at de to tal er fuldt sammenlignelige? Eller er der nogen ting, der indgår i det ene, som ikke indgår i det andet?

Hvis de er fuldt sammenlignelige, så er der, så vidt jeg ved en meget hurtig overslagsregning kan se, kun tale om en reduktion på godt og vel 30 pct. og ikke på de 55 pct., som Kommissionen har nævnt. Kan ministeren bekræfte, at det altså ikke er rigtigt at sige, at der er tale om en reduk-

tion på 55 pct. af den reelle støtte, men kun på godt og vel nogle og tredive procent?

I bekræftende fald: Hvad synes ministeren så om den lancering fra Kommissionens side af dens udspil?

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Det er fuldstændig rigtigt, hvad hr. Jørn Jespersen siger, at vi i dag ikke har udnyttet op til toppen af det loft, der er mulighed for. Det kan man jo så, afhængig af hvilken stol man sidder i, betragte som en positiv eller en negativ ting. Jeg synes da i hvert fald, vi må konkludere, at det, at man er på vej ned fra det maksimale støtteloft, under alle omstændigheder må være en fordel.

Hvis vi skal opfylde kravet om en reduktion på 55 pct., skal vi reducere med yderligere godt og vel 17 mia. euro for at nå ned på det niveau.

Med det er da rigtigt, hvad hr. Jørn Jespersen siger, at hvis vi havde udnyttet støtteloftet fuldt ud, ville det have været 55 pct., men det er altså den beregningsmetode, man har valgt at anvende. Jeg tror ikke, det er et særligt EU-regnestykke, der er stillet op. Det er de beregningsmetoder, man regner ud fra, når man snakker i WTO-aftaler og de modaliteter, som er fremlagt fra Europas side i forbindelse med de kommende forhandlinger.

Jørn Jespersen (SF):

Når offentligheden i medierne får at vide, at Kommissionen nu har spillet ud med forslag, der indebærer en reduktion på 55 pct., så tror jeg, at langt de fleste mennesker oplever det på den måde, at det er den faktisk udbetalte landbrugsstøtte, der reduceres med 55 pct. Det har jeg nu, og det takker jeg for, fået ministerens bekræftelse på, at det var det ikke.

Det opfatter jeg som misinformation fra Kommissionens side, og jeg synes, det er ærgerligt, hvis folk skal gå rundt i den vildfarelse, at der er tale om en reduktion på 55 pct., når den i virkeligheden efter de her foreliggende tal kun er nogle og tredive procent. Men det er altså afklaret i dag, at der er tale om en langt mere beskedne reduktion af landbrugsstøtten, at man prøver at give det udseende af, at det var et højere tal, og at det er et støtteloft, som aldrig nogen sinde har været reelt, men kun har været forhandlet igennem som et eller andet fiktivt.

Jeg vil gerne have at vide endnu en gang, i hvert fald prøve at få at vide, hvad ministeren synes om, at man lancerer et forslag, der tilsyne-

ladende reducerer med 55 pct., når der kun er tale om godt 30 pct.

Kl. 14.00

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel): Jamen det er da indlysende klart. Vi har et udgangspunkt, der hedder godt og vel 67 mia. euro, som er det beregningsgrundlag, man i denne sag har valgt at beregne ud fra.

Det støtteloft, som er det reelle, kan man så sige, der, hvor vi er kommet ned ved hjælp af forskellige initiativer til at nedsætte den direkte interne landbrugsstøtte, det beløb er jo ikke 30,220 mia. euro om 3 måneder.

Derfor skulle man have en flydende procent-sats, hvis man skulle fastholde hr. Jørn Jespersens princip om reduktion af støtten, fastsat i en procent. Det ville man simpelt hen ikke kunne, fordi det beløb, man ligger på til enhver tid, jo aldrig er stationært.

Det er så den beregningsmetode, man har valgt, men hr. Jørn Jespersen har jo ikke uret i, at i virkelighedens verden, betyder det ikke en reduktion på 55 pct., men omregnet i penge en reduktion på godt og vel 17 mia. euro.

Jørn Jespersen (SF):

Ministeren siger, at man nu er kommet ned på de 47 mia. euro i forhold til støtteloftet på de 67 mia. euro. Så bliver jeg nødt til at spørge: Har man nogen sinde udnyttet det loft fuldt ud, eller er der tale om et totalt fiktivt tal, som man i forbindelse med Uruguayrunden i WTO har fastlagt som et regneeksempel på et støtteloft?

Det er jo meget afgørende for, om der har været tale om en reel reduktion eller ej. Så har man nogen sinde udnyttet – eller spurgt på en anden måde: Hvor stort har det højeste beløb, der har været udbetalt i direkte støtte, været? For når vi får det tal, kan vi jo konstatere, hvor meget man reelt er kommet ned.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

I hele diskussionen omkring den europæiske landbrugspolitik har man jo, hvis vi kigger på det i et historisk perspektiv, hvis vi kigger tilbage på Danmarks indtræden i EF i 1973, haft et ønske om, at man skulle hæve produktionen, fordi der ikke var selvforsyning inden for det europæiske område.

Det viste sig hurtigt, at det blev man dygtig til, og da vi kom frem i 1992, begyndte vi så den første aftrapning, McSharryplanen, der blev fulgt op af diskussionen i Berlin i 1999 med

Agenda 2000, og nu har vi så en midtvejsevaluering på bordet, som kører den linje videre.

Så jeg mener, at der har været gjort politiske tiltag i hele forløbet i hvert fald fra 1992 med den målsætning, at man fik støtten ned. Det konkrete tal, hvor højt man har været oppe på et tidspunkt, er jeg ikke i stand til at oplyse hr. Jørn Jespersen om, men det skal selvfølgelig være hr. Jørn Jespersen frit stillet at stille et skriftligt spørgsmål.

Jørn Jespersen (SF):

Jo, men jeg kender godt den historiske begrundelse for landbrugsstøtten. Der har også været et rationelt formål med den for 40 år siden. Men i de sidste årtier har den i stigende omfang været fuldstændig irrationel.

Den har ikke haft nogen begrundelse i at sikre fødevarer sikkerhed, for det var til stede; den har været skadelig for miljøet; den har givet forhøjede priser for forbrugere og skatteydere, og den har været skadelig for ulandene.

Derfor giver jeg ikke så meget for de der bestræbelser på at få noget ned, især ikke når ministeren ikke kan dokumentere, at den rent faktisk er kommet ned, for det mener jeg nemlig ikke den er. Men det må vi jo så følge op på.

Jeg takker i hvert fald for bekræftelsen af, at der ikke er tale om en reduktion på 55 pct., men en meget mindre reduktion, og det tillader jeg mig at udlægge som, at det er på lidt vildledende – for ikke at sige meget vildledende – vis blevet præsenteret af Kommissionen for at give befolkningen et indtryk af, at der skete en langt større reduktion, end der sker.

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Nu plejer hr. Jørn Jespersen at være god til at forholde sig til den politiske virkelighed. Den politiske virkelighed er jo også, hvor langt man kan komme, når vi diskuterer et modalitetsudspil fra EU til de kommende forhandlinger i WTO.

Der er hr. Jørn Jespersen jo også fuldstændig bekendt med den politiske virkelighed, når vi kigger på deltagerkredsen i det Ministerråd, der varetager landbrugets interesser. Så den politiske virkelighed, er jo i realiteten, at det er svært at trække hestene til trug.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1763

6) Til fødevarerministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvad det aktuelle niveau for EU's landbrugsstøtte betyder for en europæisk gennemsnitsfamilie med hensyn til højere priser på fødevarer og ekstra skat?«

Jørn Jespersen (SF):

Det er rigtigt, at jeg kender den politiske virkelighed. Men det er i hvert fald også vigtigt, at befolkningen, offentligheden, kender den faktiske landbrugsstøtte, således at der kan udfolde sig en demokratisk debat om, hvor meget der bliver udbetalt og hvor store reduktioner, der rent faktisk er lagt op til.

Kl. 14.05

I den forbindelse er det jo også interessant at få at vide, hvor meget landbrugsstøtten koster en almindelig familie. Den koster på to måder, dels fordi vi opererer med kunstigt høje priser inden for EU, og det vil sige, at når forbrugerne køber fødevarer i butikkerne, betaler de mere, end de havde behøvet. De bliver så beskyttet af toldbarrierer, og de bliver støttet af eksportstøtte for at dumpes overskuddet på ulandsmarkedet osv., men det er interessant at vide, hvor meget det koster en dansk familie, en europæisk familie ekstra.

Så betaler vi jo skat til de 47 mia. euro, det er ganske mange penge, som også skal finansieres, og derfor, da jeg tidligere spurgte statsministeren, som ikke kendte tallet, prøver jeg nu, om fødevarerministeren kan oplyse: Hvad koster det en dansk og en europæisk familie i forøgede priser og i skat?

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Det er korrekt, når hr. Jørn Jespersen siger, at landbrugspolitikken har en konsekvens for EU's forbrugere både i form af højere priser på fødevarer og også i skattebetaling.

OECD kommer hvert år med en opgørelse, de såkaldte PSE'er, det står for Producer Support Estimate, hvis man skal have baggrunden med, og det angiver niveauet for landbrugsstøtten både i EU og i de øvrige OECD-lande.

De sidste tal, vi har, er nyere end de tal, vi havde som baggrund for det foregående spørgsmål, nemlig tal fra 2001. Jeg vil godt sige, at tallene er foreløbige, men der vil næppe ske de store udsving.

Det fremgår af de tal, vi har fået, at værdien af den samlede landbrugsstøtte fra såvel direkte støtteudbetalinger som indirekte gennem prisstøtte bl.a. de støtteordninger, hr. Jørn Jespersen har fokus på ved enhver given lejlighed, nemlig de udgifter der er forbundet med vores særlige toldbeskyttelse, beløber sig til 104 mia. euro, og det er altså 774 mia. kr.

Hvis vi kigger på befolkningstallet i EU, er det 377 millioner, og så kan vi lave et lille regnestykke, der viser, at udgiften pr. indbygger svarer til 276 euro eller godt og vel 2.000 kr., 2.055 kr. pr. indbygger.

Derfor er jeg også godt tilfreds med den vedtagelse, som et flertal af Folketinget kunne blive enige om i forbindelse med de drøftelser, vi havde i en forespørgselsdebat om den fremtidige landbrugspolitik, hvor der ikke må være nogen tvivl om den danske regerings holdning. Det tror jeg heller ikke, hr. Jørn Jespersen er i tvivl om, at vi ønsker, at den direkte støtte til landbruget bliver reduceret.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg takker for svaret, som jeg synes var prisværdig klart, og i virkeligheden synes jeg, det er en skam, at det ikke er indgået i debatten for meget længe siden, men det er jo ikke fødevareministerens skyld, jeg kunne have spurgt noget før. Men nu er svaret så kommet.

Den samlede støtte, når vi ser både på den direkte støtte, der bliver udbetalt til landmændene og de ekstra omkostninger, som borgerne er pålagt via for høje priser og al den anden indirekte støtte, svarer til 2.055 kr. pr. indbygger i EU. Det kan vi jo regne om, så hvis vi tager en familie på fem medlemmer, har den altså en ekstra omkostning pr. år på over 10.000 kr. for at opretholde en landbrugsstøtte, der i øvrigt kun er skadelig.

Det synes jeg sætter tingene i relief, og jeg har sådan set ikke brug for at spørge mere, men jeg er meget taknemmelig for, at tallene er kommet så klart frem.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Selv om hr. Jørn Jespersen er tilfreds med min første besvarelse, vil jeg godt lige prøve at give nogle tal, der understøtter den udvikling, der har været, for det er måske heller ikke helt uvæsentligt, at man fokuserer på, hvad vej vi bevæger os.

Hvis vi kigger på den totale landbrugsstøtte til OECD-landene, så udgør den 1,3 pct. af bruttonationalproduktet i 2001 mod 2,3 pct. hvis vi

kigger tilbage i perioden 1986-88. Vi har haft den tilsvarende udvikling i EU, hvor støtten udgjorde 2,6 pct. tilbage i 1986-1988, altså samme udgangspunkt, mens den var næsten halveret til 1,4 pct. i 2001.

Så uanset hr. Jørn Jespersens holdning kan vi dog se, at det går den rigtige vej, og det er vel den målsætning, som jeg er overbevist om, at både hr. Jørn Jespersen og jeg er indstillet på skal fortsætte.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg beklager, at jeg ikke stillede et spørgsmål, der gav ministeren mulighed for at komme af med sine supplerende oplysninger, men det lykkedes så alligevel.

Jeg har sådan set aldrig benægtet, at det går den rigtige vej. Jeg tror, at det, der er forskellen på ministeren og mig, er temperamentet med hensyn til, hvor hurtigt det går, hvor jeg er meget mere utålmodig med henblik på at få det her afskaffet.

Vi har altså stadig væk at gøre med en ordning, som koster 104 mia. euro om året i alt, og som ingen er i stand til at påvise nogen som helst positive effekter ved. Den er skadelig for alle.

Kl. 14.10

Den er skadelig for erhvervet selv, fordi den forhindrer nye landmænd i at komme ind og købe en gård, fordi jordpriserne er for høje.

Den er skadelig for ulandene i meget høj grad, som ikke kan komme ind på markederne og dermed ikke kan arbejde sig ud af deres fattigdom ved egen hjælp. Den er skadelig for naturen, fordi den giver en intensiv produktion, og den koster forbrugerne og skatteyderne mange penge.

Derfor synes jeg stadig væk, selv om man kan sige, at det langsomt går den rigtige vej, at 104 mia. euro til en på alle måder skadelig ordning det er skræmmende, at det kan lade sig gøre.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Når nu vi er inde i den debat, vil jeg bare have lejlighed til at sige meget kort, at hr. Jørn Jespersen jo også kender den aftale, der er lavet om Everything But Arms-landene, altså de 49 fattigste lande i verden. De har nu markedsadgang til det europæiske område, og det er jo sukker, som har været det evigt tilbagevendende diskussionssemne.

Det er der jo taget fat på, og dér tror jeg, at det er vigtigt, at vi fastholder, at det er de fattigste

lande i verden, vi i første omgang skal hjælpe. Det er i hvert fald nok et af de områder, hvor der ikke er nogen divergerende opfattelser mellem hr. Jørn Jespersens og min holdning.

Jørn Jespersen (SF):

Jo, men det har jo ikke så meget med denne her diskussion at gøre, andet end indirekte, kan man sige. Men jeg er da enig i, at initiativet med at give de allerfattigste lande fuld markedsadgang er godt og rigtigt.

Problemet er jo bare, at EU ikke kunne beslutte sig for at gøre det med øjeblikkelig virkning, men at man tog de tre produkter – sukker, ris og bananer, som for alvor har betydning for de pågældende lande – og lavede lange frister og overgangsordninger, sådan at det først kommer til at gælde i henholdsvis 2006 og 2009 for de tre omtalte produktgrupper.

Jeg ved godt, at et flertal i Folketinget har vedtaget, at man ønsker, at det skal ske før, men EU's vedtagelse går altså på, at det først er i 2006 og 2009, og det næste spørgsmål i den sammenhæng bliver jo, i hvor høj grad der er tale om et fremskridt for de pågældende lande i forhold til de præferencestillinger, de har haft før. Det er stadig væk ikke belyst. Jeg tror faktisk, at de positive effekter er betydelig mindre, end man går rundt og tror.

Så vil jeg endelig sige: Alle de andre ulande, hvad med dem? Det er da en underlig opfattelse af frihandel, at det skal reserveres til nogle meget få fattige lande. Hvorfor skal det ikke gælde andre lande, som også er meget fattige i forhold til vores situation?

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg tror også, at hr. Jørn Jespersen er bekendt med den aftale, der er lavet fra 2002 frem til 2006, hvor man indfører toldkontingenter med nultold. Det tror jeg også, at hr. Jørn Jespersen ved, at det er ikke først i 2006, at ordningerne for de 49 fattigste lande træder i kraft.

Og med hensyn til, hvordan vi skal forholde os til de 49 fattigste lande og de andre ulande, er jeg sikker på, at vi kunne få en rigtig god diskussion med hr. Jørn Jespersen, for hvis vi kigger på alle udviklingslandene under ét, er der jo ikke nogen tvivl om, at så vil de 49 fattigste lande være ekstremt dårligt stillet, for de vil lynhurtigt blive udkonkurreret af dem, vi så også i samme kategori kalder udviklingslande, og det tror jeg ville være en meget uheldig situation, som hr.

Jørn Jespersen næppe heller ville være interesseret i skulle blive resultatet.

Formanden:

Ja, vi er jo altså langt uden for rammerne af det spørgsmål, der er blevet stillet, så skulle vi ikke slutte her?

Det gør vi så og går til det næste spørgsmål, der også er stillet af hr. Jørn Jespersen til fødevarerministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1764

7) Til fødevarerministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Hvilke »helt ekstraordinære og konkrete forhold« kan efter ministerens opfattelse begrunde, at Danmark har medvirket til at tillade supplerende national støtte til portugisiske svineproducenter, franske og italienske vinbønder og græske bomuldsdyrkere?»

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Som jeg tidligere har sagt i forbindelse med hr. Jørn Jespersens adskillige spørgsmål vedrørende statsstøtte, er det begrundet i en statsstøtteanmodnings helt konkrete omstændigheder, når Danmark ikke har valgt at modsætte sig en godkendelse i Ministerrådet.

Jeg vil godt understrege, at det fortsat er regeringens principielle holdning, at statsstøtte skal begrænses mest muligt, og at det bør være EU-Kommissionen, der vurderer medlemslandenes statsstøtteordninger og deres forenelighed med EF-traktaten.

Med hensyn til de helt ekstraordinære og konkrete forhold i de omtalte sager kan jeg henviser til forhandlingerne i Europaudvalget, hvor regeringen i sin tid har fået mandat til ikke at blokere for Rådets vedtagelse af statsstøtteanmodningerne.

Derudover har jeg haft lejlighed til her at henviser til tidligere diskussioner mellem hr. Jørn Jespersen og mig og hr. Jørn Jespersen og statsministeren, senest ved et mundtligt spørgsmål her i salen den 29. januar, ved skriftlige spørgsmål den 24. og den 30. januar, ved skriftlige spørgsmål den 30. december 2002 og ved skriftlige spørgsmål den 13. december 2002. Derudover er der statsministerens svar på spørgsmål 10 stillet af Europaudvalget den 24. oktober

2002, hvilket også blev oversendt til Europaudvalget den 11. november.

Så sagt til hr. Jørn Jespersen: Jeg har intet nyt at tilføje.

Kl. 14.15

Jørn Jespersen (SF):

Fødevareministeren kan meget nemt nævne en hel masse spørgsmål i denne sag. Det, fødevareministeren bare ikke kan, er at give fyldestgørende svar på de pågældende spørgsmål. Det er jo derfor, der er kommet så mange af dem.

Regeringen siger gang på gang, at man kun støtter yderligere supplerende national landbrugsstøtte oven i de 104 mia. euro, der formidles via EU, når der foreligger helt konkrete og ekstraordinære omstændigheder, hvorefter man har støttet samtlige de sager, der har været. Det hænger da ikke sammen. Der er en skrigende modstrid mellem det, regeringen siger, og det, regeringen gør.

Derfor vil jeg bare anbefale, at ministeren, hvis ministeren er fuldstændig ude af stand til at påpege de konkrete og ekstraordinære omstændigheder i de tre nævnte sager, hvilket jo efterhånden er dokumenteret med al ønskelig tydelighed, så i hvert fald dropper den falske melodi og siger, som sandt er: Regeringen ville helst være de her sager foruden, men vi støtter dem som hovedregel, hver gang de kommer op, for at holde os nogenlunde gode venner med de andre lande. Og alt det, vi sagde omkring formandskabet, var en bekvem undskyldning i en konkret situation. Men hovedreglen er, formandskab eller ej, at vi støtter ekstra national landbrugsstøtte, når det kommer til stykket, for vi vil ikke ødelægge den gode stemning.

Hvis ministeren sagde det, var det i overensstemmelse med det, regeringen gør, og så ville ministeren slippe for at skulle redegøre for noget, der ikke er mulighed for at svare på.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Somme tider har jeg stor respekt for hr. Jørn Jespersens ihærdighed, men der kan ikke presses en dråbe mere ud af den her citron, den er presset fuldstændig i bund. Jeg har ikke yderligere kommentarer.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg forstår godt, at ministeren ikke vil svare på det, for ministeren har lokket sig selv i en fælde, hvor hun har givet udtryk for, at regeringens holdning er, at man principielt er imod at give

ekstra national landbrugsstøtte, og alligevel gør man det den ene gang efter den anden: til svinebønder i Portugal, til destruktion af vin i Italien og Frankrig, til bomuldsproducenter i EU, ud over hvad der gives af støtte. Enhver kan se, at det bare ikke passer, at regeringen er imod det, for regeringen siger ja hver gang.

Jeg synes bare, at det så ville klæde ministeren at ændre den overordnede forklaring og indrømme, at det støtter vi, i stedet for at blive ved med at fastholde en forklaring, der er åbenlys ikerigtig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 130: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Bedre indskoling og styrkelse af fagligheden i folkeskolens undervisning).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 22/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg er glad i dag, og det har jeg god grund til at være, synes jeg. For ved behandlingen af L 130, som indebærer ændringer i folkeskoleloven, bliver det endelig muligt at implementere de mange ønsker og visioner, som vi i Venstre har for fremtidens folkeskole.

Tilbage i efteråret 2000 tog min forgænger, Anders Mølgaard, initiativ til udarbejdelse af Venstres visionsoplæg på folkeskoleområdet, »Fremtidens folkeskole – Faglig, fleksibel og fremadrettet«, og jeg tror faktisk, at Anders ville have glædet sig over indholdet af L 130. Jeg tror, han ville være lige så glad, som jeg er.

Venstres overordnede vision for fremtidens folkeskole er, at fremtidens folkeskole giver eleverne faglighed og kvalitet af højeste internationale klasse, sætter eleverne i stand til at træffe bevidste valg og bidrager til, at eleverne kan begå sig i en globaliseret verden. Vi mener faktisk, at vi med ændringerne af folkeskoleloven er meget tæt på at kunne opfylde denne vision.